

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/15/2023
Identifikačné číslo spisu:	2110222108
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2110222108.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu 1/: Villa Vno Rača a.s., IČO: 00 190 268, so sídlom Pri vinohradoch 2, Bratislava, 2/ Nad Šúrom Development s.r.o., IČO: 53 453 751, so sídlom Bratislava, Detvianska 7516/3, obaja žalobcovia zastúpení AK Moško a Gúčik advokáti, s.r.o., IČO: 36 856 355, so sídlom Štefanovičova 14, Bratislava, 2. AK HRÍCHOVÁ, s.r.o., so sídlom Úprkova 45, Bratislava, IČO: 36 866 342, proti žalovanému: TRUENO s.r.o., IČO: 086 40 378, so sídlom Česká republika, Praha 4 - Michle, Jaurisova 515/4, zastúpeného advokátom: Mgr. Miroslav Tokarčík, so sídlom Halenárska 7, Trnava, o vydanie bezdôvodného obohatenia 9 916,68 eur s príslušenstvom a o vypratanie pozemku, vedeného na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 26C/117/2015, v konaní o dovolaniach žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 9. marca 2022 sp. zn. 10Co/56/202, sp. zn. 10Co/57/2021, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 9. marca 2022 sp. zn. 10Co/56/202, sp.zn. 10Co/57/2021 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 26C/117/2015-751 zo dňa 22. mája 2019 v spojení s opravným uznesením zo dňa 1. apríla 2021 č. k. 26C/117/2015-904 a doplniacim rozsudkom zo dňa 12. marca 2021 č. k. 26C/117/2015-884 (ďalej len „súd prvej inštancie“) tak, že žalobu žalobcov 1/ a 2/ v celom rozsahu zamietol. Súčasne priznal žalovanému proti žalobcovi 1/ a proti žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacích konaní v plnom rozsahu.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom v spojení s opravným uznesením a doplniacim rozsudkom (druhým v poradí) rozhodol tak, že:

I. „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu vo výške 9.916,68 Eur s 9 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 4.958,34 Eur od 01.12.2009 do 31.12.2009 a zo sumy 9.916,68 Eur od 01.01.2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku“.

II. „Žalovaný je povinný vypratať pozemok zapísaný na LV č. XXXXX, k.ú. M., pare. registra „C“,

parcela č. XXXX o výmere 86.288 m², druh pozemku orná pôda v časti o výmere 32.146 m², špecifikovanej v polohopisnom a výškopisnom pláne vyhotovenom dňa 10.3.2011 geodetom V. N. F., autorizačne overený podľa § 6 písm. d) až j) zákona č. 215/1995 Zb. zák., V. Y. Q., autorizovaným geodetom a kartografom, a to odstránením a odvezením navezenej a rozhrnutej zeminy tak, aby špecifikovaná časť pozemku bola vyprataná na úroveň bodov prevzatých z účelovej mapy (dnes DT Mapy) Hlavného mesta SR Bratislavy, a to v lehote 10 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku“.

3. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný na pozemku žalobcu 2/ vykonával činnosť, ktorá súvisela s nakladaním s odpadom (zeminou), ktorú na pozemok žalobcu 2/ žalovaný doviezol, triedil a ďalej odvážal z predmetného pozemku na inú stavbu. Zo zamerania pozemku, ako aj z vykonanej obhliadky bolo zrejmé, že na pozemku sa nachádza navezená zemina, ktorá tvorí suť, kamene, štrk a ktorá môže mať pôvod v činnosti žalovaného. Žalovaného zaťažovalo dôkazné bremeno v tom smere, že bol povinný preukázať, že odpad, resp. zeminu, ktorú na pozemok doviezol, túto aj z pozemku odviezol. Túto skutočnosť mohol preukázať napríklad aj predložením stavebného denníka, výsluchom stavbyvedúceho alebo osoby vykonávajúcej stavebný dozor, prípadne predložením príslušnej evidencie odpadu.

4. Súd v zmysle predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorého názorom bol viazaný, posúdil nárok žalobcu 1/ ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, čo súd uvádza aj v kontexte na žalovaným tvrdené skutočnosti, že predmetný nárok by mal byť posudzovaný ako nárok na náhradu škody. Aktívna legitimácia žalobcu v 1/ bola daná. Aj keď došlo k prevodu danej nehnuteľnosti na žalobcu 2/, nárok žalobcu 1/, zostal zachovaný, keďže jemu žalovaný nehradil odplatu za uskladnenie zeminy. Za mesiace december 2009 a január 2010 nedošlo k úhrade nájomného zo strany žalovaného, preto možno konštatovať, že žalovaný sa tým, že má svoju zeminu uskladnenú (pôvodne) na jeho pozemku bezdôvodne obohatil, keď by za uloženie zeminy, resp. odpadu na inom mieste musel uhrádzať nájomné. K uvedenej sume dospel súd na základe žalobcom v 1/ predloženej nájomnej zmluvy s iným subjektom, v približnom čase, kedy mal za to, že ide o obvyklé nájomné v rozhodnom období. Na takejto sume sa žalobca v 1/ so žalovaným aj dohodli, keď žalovaný podpisom na zmluve akceptoval nájomné na účely dočasného uloženia odpadu vo výške 10,- Eur za 1 m² za rok + 19% DPH. Keďže sa žalovaný dostal s plnením peňažného dlhu do omeškania, priznal mu súd aj zákonné úroky z omeškania vo výške 9% ročne odo dňa nasledujúceho, kedy došlo k omeškaniu žalovaného s úhradou nájomného, t. j. od prvého dňa každého ďalšieho kalendárneho mesiaca.

5. Nárok na vypratanie pozemku svedčil žalobcovi 2/, keďže počas konania došlo k prevodu predmetnej nehnuteľnosti na žalobcu 2/ ktorý je tak aktívne legitimovaným subjektom vo vzťahu žalobcu 2/ a žalovaného na vypratanie sporného pozemku. Aj tu bolo potrebné poukázať na rozhodnutie odvolacieho a aj ústavného súdu, kedy len preukázaním zo strany žalovaného o navážke a najmä odvoze všetkej zeminy z pozemku by mu bolo možné priznať úspech v spore. S poukazom na vyššie uvedené argumenty súdu žalovaný túto skutočnosť v konaní jednoznačne a vierohodne nepreukázal, preto súd ustálil, že na pozemku žalobcu 2/ sa stále nachádza navážka zeminy, ktorú na jeho pozemok naviezol žalovaný, pričom tento ju všetku neodviezol. Nebolo v konaní jednoznačne preukázané, že by v danom čase na predmetný pozemok okrem žalovaného navážal aj niekto iný, preto súd zaviazal žalovaného túto navážku vypratať.

6. Súd žalovanému uložil povinnosť vypratať pozemok žalobcu 2/, ktorý pozemok je zapísaný na LV č. XXXXX, k.ú. M., pare. registra „C“, parcela č. XXXX o výmere 86.288 m², druh pozemku orná pôda v časti o výmere 32.146 m², špecifikovanej v polohopisnom a výškopisnom pláne vyhotovenom dňa 10.3.2011 geodetom V. N. F., autorizačne overený podľa § 6 písm. d) až j) Zákona č. 215/1995 Zb. zák., V. Y. Q., autorizovaným geodetom a kartografom, a to odstránením a odvezením navezenej rozhrnutej zeminy tak, aby špecifikovaná časť pozemku bola vyprataná na úroveň bodov prevzatých z účelovej mapy (dnes DT Mapy) Hlavného mesta SR Bratislavy, a to v lehote 10 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Pri uložení danej povinnosti v zmysle spresnenia žalobného petitu, ktorého zmena bola pripustená dňa 23.01.2019, súd vychádzal z odborného stanoviska vypracovaného dňa 19.11.2018 (dôkazy o vykonateľnosti daného petitu), zobrazenia bodov DTM (digitálnotechnickej mapy)

vypracované V. F. dňa 26.11.2018, porovnanie zamerania parc. č. XXXX, k. ú. M. zo dňa 21.03.2006 s údajmi, ktoré získal V. F. s účelovej mapy HM SR Bratislava - vypracované V. I. R. z geodetickej kancelárie GODIGIT dňa 26.11.2018 a technickej správy vypracovanej geodetickou kanceláriou GEODIGIT dňa 31.03.2006. Porovnanie zamerania spornej parcely zo dňa 21.03.2006 s údajmi DTM hlavného mesta preukazuje, že pôvodný stav terénu prevzatý z DTM je takmer identický (odchýlka + 0,023 m), a teda údaje môžu byť použité ako východiskový stav pre odstránenie navážky na parc. č. XXXX, k. ú. M. Zároveň z odborného vyjadrenia, stanoviska V. N. H. je zrejmé, že je možné za súčinnosti geodeta odstrániť zeminu z daného pozemku, tak aby bol dosiahnutý reliéf podľa mapy.

7. Odvolací súd konštatoval, že znalecký posudok č. 10/2018 predložený žalovaným súdu prvej inštancie spĺňa zákonné požiadavky kladené na súkromný znalecký posudok (§ 209 ods. 2 CSP) vrátane doložky o tom, že znalec si je vedomý následkov vedome nepravdivého znaleckého posudku, keď jeho odborné závery nepodliehajú hodnoteniu z hľadiska ich správnosti, ale je možné hodnotiť len jeho presvedčivosť, a to pokiaľ ide o jeho úplnosť vo vzťahu k posudzovaným skutočnostiam, zásadám logického myslenia a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi. Odvolací súd sa nestotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý na znalecký posudok (ako aj na iné listinné dôkazy žalovaného) neprihliadol z dôvodu, že bol vyhotovený na žiadosť osoby, ktorá nebola oprávnená konať za žalovaného (bývalý konateľ). Z obsahu samotného znaleckého posudku č. 10/2018 totiž vyplýva, že jeho zadávateľom bola spoločnosť STAV-VET s.r.o. (objednávka zo dňa 17.7.2018), ktorá bola stranou sporu od podania žaloby doručenej okresnému súdu (dňa 7.10.2010) do vydania uznesenia (č. k. 10Co/56/2021, 10Co/57/2021-974 zo dňa 8.11.2021), ktorým odvolací súd rozhodol o pokračovaní s právnym nástupcom žalovaného (TRUENO s.r.o.), keď žalovaný bol pod obchodným menom TRUENO STAV-VET, v.o.s. ku dňu 22.10.2021 dobrovoľne vymazaný z Obchodného registra a jeho právnym nástupcom je aktuálne označený žalovaný. Z uvedeného teda vyplýva, že stranou sporu nebol nikdy V. I. H. (konateľ) spoločnosti STAV-VET s.r.o., ale iba obchodná spoločnosť, ktorá ako strana mala právo predkladať a navrhovať v súdnom konaní dôkazy, vrátane aj predmetného znaleckého posudku. Na uvedené nemá vplyv ani skutočnosť, že rozhodnutím jediného spoločníka bol s účinnosťou ku dňu 9.10.2017 V. I. H. odvolaný z funkcie konateľa spoločnosti (rozhodnutie jediného spoločníka zo dňa 20.11.2017, č.l. 606), teda došlo k zmene v osobe konateľa.

8. Odvolací súd na pojednávaní dňa 16.11.2021 zopakoval dokazovanie aj znaleckým posudkom č. 10/2018 a následne aj výsluchom znalca V. Š. Š. (avšak už v pozícii svedka podľa § 197 a nasl. CSP) za účelom doplnenia a vysvetlenia záverov znaleckého posudku, ktoré namietali žalobcovia, a ktorého výsluch navrhol žalovaný už počas konania na súde prvej inštancie (v súvislosti s námietkou nevykonateľnosti žalobného petitu) a opätovne aj v odvolaní, čím odvolací súd doplnil dokazovanie na odvolacom súde, keďže žalobcovia svoje námietky podporili aj listinnými dôkazmi, a to odborným stanoviskom geodeta V. N. H. zo dňa 19.11.2018 (č.l. 646), zobrazením bodov z DTM V. N. F. zo dňa 26.11.2018 (č.l. 647-649), Technickou správou V. N. F. zo dňa 26.11.2018 (č.l. 650), zoznamom súradníc a výšok z merania 31.3.2006 a výšok prevzatých z Účelovej mapy HM SR Bratislavy zo dňa 26.11.2018 (č.l. 651), Technickou správou GEODIGIT s.r.o. zo dňa 31.3.2006 (č.l. 652), na ktoré poukázal aj súd prvej inštancie v odseku 45 odôvodnenia napadnutého rozsudku v súvislosti s povinnosťou uloženou žalovanému vo vzťahu k žalobcovi 2/.

9. Žalobcovia 1/ a 2/ reagovali na znalecký posudok pred súdom prvej inštancie podaním zo dňa 26.10.2018 (na č.l. 542), v ktorom tento namietali aj v časti odpovedí znalca na položené otázky s tým, že nie je vo viacerých bodoch v súlade so zákonom č. 382/2004 Z. z. (o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), najmä s § 17 ods. 5, ani s vyhláškou MS SR č. 490/2004 Z. z. (ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov), najmä jej prílohy č. 4. Odvolací súd konštatuje, že nesúlad s § 17 ods. 5 označeného zákona, ani s prílohou č. 4 označenej vyhlášky, nezistil. Pokiaľ žalobcovia namietali konkrétne odpovede znalca na otázky, ktoré zadal žalovaný znalcovi, keďže sa jednalo o odborné závery znalca, odvolací súd na pojednávaní dňa 9.2.2022 umožnil žalobcom položiť vypočúvanému svedkovi otázky a aj odvolací súd kládol svedkovi otázky, vrátane otázok, ktoré žalobcovia uviedli vo svojich námietkach (podanie zo dňa 26.10.2018).

10. Vzhľadom na skutočnosť, že V. Š. Š. bol dňa 12.3.2021 vyčiarknutý zo zoznamu znalcov o čom odvolací súd informoval strany na pojednávaní dňa 7.12.2021, bol tento vypočítaný ako svedok na pojednávaní dňa 9.2.2022 (zápisnica o pojednávaní č.l. 1047 a nasl.). Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobcov, že výsluch V. Š. Š. je v tomto procesnom štádiu neprípustný, pretože nemôže objasniť žiadne skutkové okolnosti, ktoré sú významné pre posúdenie vykonateľnosti rozhodnutia. Odvolací súd, tak ako aj žalovaný má za to, že aj posúdenie vykonateľnosti rozhodnutia závisí od zodpovedania otázky, či možno na základe polohopisného a výškopisného plánu, ktorý prvoinštančný súd poňal do výroku svojho rozsudku, v teréne reálne vytýčiť plochu, ktorá je v tomto polohopisnom a výškopisnom pláne vymedzená a či z tejto plochy možno odstrániť zeminu na úroveň bodov prevzatých z digitálnej technickej mapy. Podľa odvolacieho súdu nemožno ohľadom výpovede svedka V. Š. Š. nebrať do úvahy, že hoci v čase jeho výpovede už nebol znalcom, v čase vyhovenia znaleckého posudku znalcom bol, pričom práve táto skutočnosť, je podstatná, inak by jeho výpoveď týkajúca sa záverov jeho znaleckého posudku stratila akékoľvek opodstatnenie pre posúdenie danej veci. Nestotožnil sa s námietkou, že žalovaný v doterajších prednesoch a podaniach netvrdil, že by to možné nebolo, preto ani znalec vo svojich záveroch nekonštatuje, že na základe polohopisného a výškopisného plánu nemožno v teréne vytýčiť plochu, ktorá je v ňom vymedzená a z tejto odstrániť zeminu na úroveň bodov prevzatých z digitálnej technickej mapy. Práve naopak žalovaný už od začiatku konania spochybňoval zvolený spôsob akým žalobca 1/ formuloval žalobný petit vo vzťahu jeho predmetu konania (pričom si zvolil formu polohopisného a výškopisného plánu zo dňa 10.3.2011), aj za tým účelom aj predložil súkromný znalecký posudok (V. Š. Š.), ktorým spochybnil Polohopisný a výškopisný plán vyhotovený dňa 10.3.2011 V.. N. F..

11. Výpoveďou svedka V. Š. Š. mal odvolací súd preukázané, že je rozdiel medzi účelovou mapou HM SR Bratislava (analogová mapa) mierka 1:2000 (ktorá je 40 ročná) a digitálnou mapou mesta Bratislava mierka 1:500 (v niektorých častiach 1:1000). Digitálna mapa hlavného mesta sa nazýva aj technická mapa mesta Bratislavy v mierke 1:500 (v niektorých častiach 1:1000), v Rači robená nebola a nebola použitá, ani v Technickej správe sa o nej nehovorí, uvádza sa účelová mapa Bratislavy (analogová mapa účelová) v mierke 1:2000. Aj pri týchto ako aj iných geodetických prácach sa vychádza z údajov meraných a z údajov preberaných. V. F. vychádzal z dvoch technických podkladov účelová mapa (HM SR Bratislava) v mierke 1:2000 a nového merania. V danom prípade je potrebné posúdiť spoľahlivosť údajov meraných (nové meranie) geodetmi a údajov preberaných z účelovej mapy, z ktorej geodet preberal výšku.

12. Technická správa (V. F.) vychádza z účelovej mapy HM SR Bratislava, ktorá má mierku 1:2000, keďže je v nej uvedená polohová spoľahlivosť 2 m (jedna desatina milimetra v mierke 1:2000 = 2 m). O presnosti výšok sa v Technickej správe (V. F.) nehovorí. Podľa Technickej správy sú dva technické podklady, účelová mapa 1:2000 a druhé je nové meranie, ktoré vykonal V. F.. Kombinácia výškopisu, ktorý bol prevzatý z inej účelovej mapy pre daný účel a polohové geodetické zameranie je neprípustné, lebo podklad, z ktorého sa brali údaje mal vyše 40 rokov a preto, že tie údaje neboli overené na spevnených častiach. V tomto prípade bolo prevzatých určitý počet bodov (zväčšenina nadmorských výšok bodov vzniknuté navezením zeminy, tabuľka v Technickej správe V. N. F.), ale nebolo skontrolované na pevných úsekoch, čo sú okolo. Tieto body mali byť ešte prekontrolované nejakými bodmi mimo toho územia, tzn. buď na tej ceste alebo niekde a tie sa mali potom porovnávať, či tam došlo alebo nešlo k výškovému posunu, pričom skontrolovať to mali geodeti (V. F. a V. Q.), ktorí určili výšky (z účelovej mapy). Keby to prekontrolovali, bolo by k dispozícii porovnateľné kritérium. Dôležité je preskúmať s akou presnosťou boli určené výšky, lebo toto je problém výšok nie polohy. Výšky, ktoré boli prevzaté, boli v tom čase určené, tzn. tachymetriou (meral sa a vypočítalo sa), iná technológia nebola. Určili sa výšky v tzv. systéme Balt po vyrovnaní. Snímanie výšok môže byť dvoma druhmi, zo spevnenej plochy alebo z nespvnenej plochy. Spevnená plocha v tejto mierke je spoľahlivosť 20 cm, ak je to nespvnená plocha, je to trojnásobok tejto odchýlky. Podľa noriem, keď dostane vyššiu odchýlku, tak sa musí prekontrolovať meranie. Nové meranie robil geodet tzv. globálnym navigačným satelitným systémom, ktorý určuje polohové, tzn. v horizontálnej polohe s presnosťou 1 až 3 cm, čiže veľmi vysoká presnosť. Výškové, nie je definované, ale výšky sa počítali do tohto systému z tzv.

geoidu. Vypočítal sa digitálny model reliéfu, pričom sú dva druhy toho reliéfu, z ktorého potom ten systém určuje výšku - DMR 3 a DMR 5, ten sa spresňoval. Rozdiel medzi tými dvomi, je od 30 až do 90 cm. V Technickej správe nie je uvedené, akým modelom DMR 3 alebo 5 sa meralo, čo je vážna vec, lebo keď sa zohľadní 60 cm plus ďalších 30, 40, 50, tak už sme ohľadom výšky v situácii, že nie je možné urobiť záver. Nie je možné výškopisnú a polohopisnú mapu, technickú správu, použiť na účel zistenia objemu hmoty, ktorá sa má z daného územia odvieť, pretože počet bodov je nereprezentatívny na tú plochu. Je tam 7 bodov, ktoré boli z tej mapy prevzaté a porovnávané s väčšou plochou, ktorá sa súčasne zamerala, tieto dve údaje neumožnia vypočítať kubatúru. V. F. nemal dostatočné podklady na to, aby sa dalo zistiť, že je to to, čo sa neodviedlo. Tiež V. F. neuvádza údaj o tom, aká je spoľahlivosť výškovkej kvóty „zväčšenina“ nadmorských výšok vzniknuté navezením zeminy, len uviedol, že to prevzal, sú to, ktoré zameral, pričom ich mal uviesť v centimetroch, keď ani uvedenie v decimetroch, by nebolo spoľahlivé. Keď v Technickej správe V. F. uviedol údaje v centimetroch, mal uviesť, prečo uvádza údaje aj v centimetroch, mal povedať, že prevzal, ale s presnosťou 0,5 m. Z nespevneného územia presnosť 20 cm sa zvyšuje trojnásobne, to je norma, a toto je nespevnené územie. V. F. neodmeral body aj mimo územia (cesta, spevnené) každých 20 m, body neodpíchl a neporovnal, čo by bolo spoľahlivé. Norma hovorí, že malo byť merané aj okolie pevných bodov, keď meriam nespevnený povrch, treba odmerať spevnený bod, odpíchnúť z mapy a ten porovnať s meraním. Preto nepostačujú len odpíchnúť 7 bodov v tom území so spoľahlivosťou 60 cm. Sú na to odborné štúdie - presnosť tachymetrického merania. Tachymetrické meranie, to boli metódy, ktoré sa určovali v tých rokoch, keď vznikala účelová mapa mesta. Možno je na základe výškopisných a polohopisných údajov prevzatých z digitálnej technickej mapy hl. mesta určiť reliéf terénu, ktorý sa má na časti pozemku parcela č. 7872 dosiahnuť odstránením navezenej zeminy, ale aj tak treba analyzovať ako vznikli výšky digitálnej mapy, kedy sa tieto merali, pretože časové rozlíšenie je dôležité. V Technickej správe je uvedená tretia trieda presnosti (ktorá je 14 cm), ktorá sa týka merania GPS, ale len polohového. V. F. s GPS dosiahol tie 3 cm horizontálnej polohy, ale výškopisnej nie. Výškové body v účelovej mape, ale aj v tie v technickej správe, boli určené z nivelačnej siete, ktorá je po celom Slovensku, pričom nivelačné body sú na domoch. GPS je určená z digitálnych modelov Slovenska, ale nie lokality Rača, tam sú tie rozdiely až 0,5 m. Svedok skorigoval odpovede na otázky č. 3 a č. 4. zo súkromného znaleckého posudku tak, že nemal tak odpovedať, keďže nebol v teréne.

13. Na pojednávaní dňa 9.2.2022 odvolací súd návrhy žalovaného na doplnenie dokazovania zamietol. V. Š. Š. na pojednávaní dňa 9.2.2022 bol vypočutý ako svedok, a ktorý ako jediný znalec disponuje odbornými vedomosťami v danej veci, na rozdiel od odvolacieho súdu, ďalšie doplnenie dokazovania s ohľadom aj zistené skutočnosti z výpovede svedka, stratilo svoje opodstatnenie a odvolací súd ho ani nepovažoval za hospodárne. Zároveň má za to, že sporné odborné otázky svojou výpoveďou svedok objasnil a v kontexte ním vypracovaného súkromného znaleckého posudku, uvedené bolo dostatočné na to, aby odvolací súd vo veci rozhodol.

14. Odvolací súd na pojednávaní dňa 9.2.2022 zamietol návrh žalobcu 2/ na dôkaz -vyžiadanie digitálnej mapy pre dané územie z Magistrátu hl. mesta SRI a to z dôvodu, že tento dôkaz nepovažoval za dôvodný a hospodárny, keďže aj v prípade preukázania existencie digitálnej mapy Hl. mesta SR Bratislava pre dané územie, uvedené by nepreukázalo, že digitálna mapa bola použitá pri vyhotovení Polohopisného a výškopisného plánu zo dňa 10.3.2021, ani pri zobrazení vyhotovenom zhotoviteľom GEODIGIT s.r.o. (na č.l. 651). Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že vyhovie návrhu, by si vyžadovalo ďalšie odročenie pojednávania, čo by nebolo ani v súlade s hospodárnosťou konania.

15. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia 1/ a 2/ v zastúpení tým istým advokátom v zákonnej lehote, každý samostatne dovolanie. Podľa názoru žalobcov 1/ a 2/ je dovolanie voči napadnutému rozsudku odvolacieho súdu prípustné podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP"), keďže odvolací súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Žalobca 1/ považoval vadu zmätočnosti podľa § 420, písm. f) CSP za naplnenú tým, že postup odvolacieho súdu pri vykonávaní a hodnotení dôkazov bol svojvoľný, pričom zároveň rozsudok nespĺňa ústavné ani zákonné požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, § 387 ods. 3 a § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP). Namietal, že išlo o nepreskúmateľné, arbitrárne (svojvoľné) súdne rozhodnutie, a to tak ohľadom záveru o nepreukázaní výšky bezdôvodného obohatenia ako aj ohľadom záveru o nepreukázaní rozsahu, v ktorom žalovaný užíval pozemok.

17. Žalobca 1/ tvrdil, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je jasné, na základe akého ustanovenia a akej úvahy odvolací súd dospel k premise že suma uplatnená žalobcom 1/ by mala zodpovedať „sumám obvykle vynakladaným v danom čase a mieste“. Odvolací súd síce citoval ust. § 451 ods. a 2, § 457 a § 458 ods. 1 OZ, avšak v žiadnom z uvedených ustanovení nie je výslovne vyjadrený príkaz, podľa ktorého výška bezdôvodného obohatenia musí zodpovedať "sumám obvykle vynakladaným v danom mieste a čase". Odvolací súd v tomto smere neuviedol ani žiadne interpretačné pravidlo, resp. aspoň odkaz na ustálenú (alebo inú relevantnú) judikáтуру najvyšších súdnych autorít SR, či EÚ, z ktorej by taký imperatív odvodil. Rovnako v odôvodnení rozsudku chýba objasnenie toho, aká suma a na základe čoho sa má považovať za "obvykle vynakladanú", resp. aký čas a miesto a na základe čoho sa majú považovať za "dané". Odvolací súd teda napriek citácii vyššie uvedených zákonných ustanovení neobjasnil (neidentifikoval) štruktúru (obsah) aplikovanej právnej normy, a to najmä pokiaľ ide o hypotézu, ktorá stanovuje podmienky (pravidlá) na určenie výšky vydania bezdôvodného obohatenia vo forme peňažnej náhrady. Nie je teda zrejmé, prečo (akou úvahou) odvolací súd posúdil dôkazy predložené žalobcom 1/ ohľadom výšky bezdôvodného obohatenia za nepostačujúce, keď dátum uzavretia nájomnej zmluvy dňa 17.09.2008 posúdil ako nespádajúci do rozhodného obdobia a zároveň relatívnu neplatnosť nájomnej zmluvy medzi žalobcom 1/ a právnym predchodcom žalovaného považoval za rozhodujúcu skutočnosť, pre ktorú nemožno prihliadať na ňou fakticky dohodnuté nájomné. Žalovaný pritom relevantným spôsobom nespochybnil, že by ním akceptovaná cena nájmu, resp. zložená a uhradená kaucia nezodpovedala sumám obvykle vynakladaným v danom čase a mieste. Neurobil tak ani vo vzťahu k nájomnej zmluve, ktorú žalobca 1/ uzavrel so spoločnosťou PROLEX, s.r.o. dňa 17.09.2008. Nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce opak kvalifikovaným spôsobom nepoprel skutkové tvrdenia žalobcu 1/ o výške bezdôvodného obohatenia. Žalovaný, resp. jeho právny predchodca neuviedol, aká mala byť podľa jeho názoru suma obvykle vynakladaná v danom mieste a čase. Neuviedol, z akého dôvodu by zmluva žalovaného so spoločnosťou PROLEX, s.r.o. nemala spadať do rozhodného obdobia.

18. V súvislosti s nárokom žalobcu 1/ na zaplatenie žalovanej sumy odvolací súd zotrval na predbežnom právnom posúdení (zápisnica o pojednávaní zo dňa 16.11.2021), že dôvodnosť nároku závisí od preukázania skutočnosti, či na pozemku zostala umiestnená zemina (odpad) týkajúca sa činnosti žalovaného. Zároveň sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nespornosti toho, že na pozemku sa nachádza navezená zemina (odpad), ktorá môže mať pôvod v činnosti právneho predchodcu žalovaného. Práve žalovaného, aj podľa názoru odvolacieho súdu v zmysle záverov ústavného súdu zaťažovala povinnosť preukázať, že zemina (odpad), ktorá bola v súvislosti s jeho činnosťou na pozemok dovezená, bola aj (ním, resp. prostredníctvom tretej osoby) z pozemku odvezená. K otázke dôkazného bremena, sa už odvolací súd vyjadril aj v uznesení č. k. 24Co/518/2014-242 zo dňa 24.09.2014. V tomto uznesení konštatoval, že čo sa týka otázky dôkazného bremena na preukázanie skutočnosti, koľko zeminy bolo na pozemok dovezenej a odvezenej a či aj niekto iný navážal na predmetný pozemok zeminu, je potrebné vychádzať z právneho názoru ústavného súdu, podľa ktorého nebolo v možnostiach žalobcu preukázať tieto skutočnosti. V tejto súvislosti ústavný súd že dôkazné bremeno o množstve zeminy uloženej na predmetnom pozemku malo zaťažovať žalovaného.

19. Žalobca 1/ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil ako aj všetky závislé výroky a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

20. Žalobca 2/ považoval vadu podľa § 420, písm. f) CSP za naplnenú tým, že postup súdu pri vykonávaní a hodnotení dôkazov zo strany odvolacieho súdu bol svojvoľný z dôvodov, že odvolací súd prevzal z výpovede svedka V. Š. Š. odborné hodnotiace závery, resp. iné odborné tvrdenia a tieto

hodnotil podľa kritérií, ktoré sú pre výpoveď svedka v civilnom spore neprípustné.

21. Svojvôľa odvolacieho súdu pri hodnotení svedeckej výpovede V. Š. Š. sa prejavila v tom, že odvolací súd prevzal z výpovede svedka aj jeho hodnotiace odborné závery a tvrdenia, t. j. skutočnosti vybočujúce z rámca zistení, ktoré možno urobiť z výpovede svedka. Svedok je totiž podľa ustálenej judikatúry ako aj podľa odbornej literatúry osobou vypovedajúcou o skutočnostiach, ktoré vnímal svojimi zmyslami, pričom tieto skutočnosti nesmie žiadnym spôsobom hodnotiť po odbornej ani právnej stránke.

22. Zo súdneho spisu je zrejmé, že V. Š. Š. nevypovedal ako svedok o skutočnostiach, ktoré vnímal vlastnými zmyslami, ale prezentoval svoje odborné názory a vedomosti. V. Š. Š. pritom nebol vôbec zúčastnený na skutkových dejoch, ktoré sa týkali navážania zeminy na pozemok ani jej zameriavania geodetom V. F..

XX. Predbežné právne posúdenie odvolacieho súdu vyslovené na pojednávaní dňa 07.12.2021 ani jeho následný procesný postup neumožňoval predvídať, že na základe výpovede svedka odvolací súd zaťaží žalobcu 2/ dôkazným bremenom.

24. Žalobca 2/ navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/56/2021 - 1073, 10Co/57/2021 zo dňa 09.03.2022 vo výroku I., ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením a doplnčím rozsudkom tak, že žalobu žalobcu 2/ v celom rozsahu zamietne a vec mu vráti na ďalšie konanie. Zároveň žalobca 2/ navrhoval, aby dovolací súd zrušil aj všetky závislé výroky. Žalobca 2/ si uplatnil trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobcovia 1/ a 2/ dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strany sporu boli zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné, a preto podľa § 449 ods.1 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a podľa § 450 vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolací súd z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 7. decembra 2021 zistil, že odvolací súd oboznámil, že podľa informácie zistenej na stránke www.justice.sk bol V. Š. Š. ako znalec dňa 12. marca 2021 zo zoznamu znalcov vyčiarknutý. S ohľadom na to, ak vznikla potreba jeho vypočutia odvolací súd mal za to, že danú osobu vypočuje ako svedka a za tým účelom zisťoval aj adresu bydliska, a to H.M. X, Bratislava, ktorá je zhodná aj s adresou, ktorá bola označovaná ako miesto výkonu jeho činnosti znalca.

Dovolací súd zistil, že V. Š. Š. bol predvolaný na termín 9. februára 2022 ako svedok s tým, že jeho výsluch sa týka súkromného znaleckého posudku č. 10/2018 zo dňa 23.07.2018, ktorého zadávateľom bol STAV-VET, s.r.o. číslo objednávky 26C/189/2010- 10/2018.

Podľa zápisnice o pojednávaní zo dňa 9. februára 2022 svedok V. Š. Š.J. vo svojej výpovedi uviedol: „Znalecký posudok mám so sebou. To, čo je v posudku, za tým si stojím. K tomu však treba dodať, že v oblasti geodézie kartografie existujú normy a spoľahlivosti určenia. V tomto prípade určujeme spoľahlivosť údajov meraných, ktoré merali tí geodeti, že či je navoz alebo nie je navoz. Druhý súbor

údajov je ten, ktorý preberali zo starej mapy. Stará mapa má históriu viac ako 40 rokov. Hovorím o mape, z ktorej sa preberali výšky. Sú dva druhy - meraných a preberaných. Tie merané sú nové. Teraz budem hovoriť o tých preberaných. Boli preberané výšky boli brané z tzv. účelovej mapy Bratislavy v mierke 1:2000 aj v technickej správne je napísané, že polohová spoľahlivosť je 2 m, preto je to 2 m, lebo jedna desatina milimetra v mierke 1:2000 sú 2 m. O presnosti výšok sa v technickej správe nehovorí. Skúmal som, akým spôsobom tá mapa vznikla. Tá polohová časť tej starej mapy, zoberiem si ju do ruky, budem ukazovať. Tieto čierne čiary boli prebraté z pozemkovoknižnej (na čl. 517). Čiže dôležité je preskúmať s akou presnosťou boli určené výšky, lebo toto je problém výšok nie polohy...“. V závere svedeckej výpovede uviedol, že : „...Ja som sa stretol pri znaleckej činnosti, znalca som robil vyše 50 rokov, dvakrát. Ten prípad sa potom neriešil geodeticky ale geologicky. Urobili sa sondy a tam je potom vidieť, čo je nasýpané a čo je pôvodný jasný terén. Tak by sa jasne povedalo, tak toto bolo nasýpané. A druhá otázka, ktorá ma napadla. Kde je teraz tá hmota, ktorá sa odviezla? Keby sme vedeli, že odviezol ju tam alebo tam, zmeriame jej kubatúru a vieme povedať čo je. Ani jeden z týchto údajov nemáme. Znaleckú činnosť som ukončil v januári 2021“.

Dovolací súd zistil, že predmetom výsluchu svedka V. Š. Š. boli výlučne odborné poznatky, ktoré použil pri vyhotovovaní súkromného znaleckého posudku. Svedok uviedol : „Znalecký posudok mám so sebou“. Nešlo o spontánnu výpoveď a podanie informácie o skutočnostiach, ktoré vnímal ako svedok, ale išlo o spracovaný poznatok pri znaleckom dokazovaní, z podkladov, ktorému mu boli poskytnuté zadávateľom: STAV- VET, s.r.o. Pekárska č. 14, Trnava. V. Š. Š. súkromný znalecký posudok číslo 10/2018 zo dňa 23. júla 2018 vo veci vypratania časti pozemku parc.č. XXXX, kat. úz. M.Č. vo výmere 32146 m² a vydania bezdôvodného obohatenia (čl. 513) vyhotovil ako znalec z odboru geodézie a kartografie, odvetvie geodézia, číslo znalca 913427. Dátum vyžiadania posudku bol 17. júla 2018. Znalec v bode 1.63. posudku označeného postup riešenia uviedol : „vykonával som analýzu, spracovanie údajov, identifikáciu pozemku, ktorá je predmetom sporu“.

Dovolací súd konštatuje, že znalci v zmysle § 206 a nasl. CSP a svedkovia podľa § 196 CSP majú v civilnom sporovom konaní zásadne odlišné postavenie, pričom postavenie znalca je zásadne nezlučiteľné s postavením svedka. Svedok vypovedá o skutočnostiach majúcich význam pre konanie, o ktorých nadobudol vedomosť vlastným zmyslovým vnímaním, mimo súdneho konania. Naproti tomu znalec poznatky, o ktorých vypovedá, nadobudol až v rámci konania štúdiom spisového materiálu, obhliadkou alebo prítomnosťou na jednotlivých procesných úkonoch, pričom súčasne aplikuje poznatky z príslušného odboru. Svedok je osobou jedinečnou, nezastupiteľnou, ktorá rozhodujúce skutočnosti vnímala originálnym v konkrétnom okamihu, ktorý je neopakovateľný. Svedok sprostredkúva vo svojej výpovedi súdu vlastný vnem udalostí. Naproti tomu znalec podávajúci súkromný znalecký posudok disponuje informáciami od účastníka a zo súdneho konania (§ 209 ods.3 CSP), ktoré vylučujú jeho postavenie ako svedka.

Ing. Š. Š. ako osoba, ktorá vypracovala súkromný znalecký posudok nemohol byť na skutočnosti týkajúce obsahu podaného znaleckého posudku vypočúvaný v postavení svedka. Ide o podstatnú vadu konania, ktorá naplnila intenzitu dovolacieho dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP. Odvolací súd zistil, že výpoveď svedka bola jedným z rozhodujúcich dôkazov na základe ktorých bol nárok žalobcov 1/ a 2/ zamietnutý. Vzniknutú vadu konania nie je možné odstrániť v štádiu dovolacieho konania, dovolací súd preto 449 ods.1 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a podľa § 450 vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Výsluch znalca je samostatný dôkazný prostriedok. Osoba vypočúvaná ako znalec musí byť v čase výsluchu znalca (§ 208 ods.3 CSP) zapísaná v zozname znalcov, alebo za znalca ustanovená (§ 2 ods.1, písm. a), b) zák.č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Osoba, ktorej postavenie znalca zaniklo môže podať vo veci odborné stanovisko (§ 206 CSP) , pretože vzdelanie a nadobudnutá prax v príslušnom odbore jej zostali zachované.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.